

Õiguskantsler

Villu Kõve
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 29.01.2026 nr 5-25-67/16

Meie 13.02.2026 nr 9-2/252482/2601249

Täiendav arvamus asjas nr 5-25-67

Lugupeetud Riigikohtu esimees

Tallinna linn esitas 23. jaanuaril 2026 Riigikohtule täiendava arvamuse, milles põhjendas pensionilisa maksmist üksnes neile eakatele, kes saavad vanaduspensioni riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel. Linn selgitas, et soodustingimustel vanaduspensionide seaduse alusel pensioni saav inimene on hakanud täispensioni saama enne vanaduspensioniiikka jõudmist ning on seepärast majanduslikult paremas olukorras (täiendava seisukoha punkt 6).

Pärast Tallinna linnalt täiendava arvamuse saamist saatis Riigikohus 29. jaanuaril 2026 küsimused Sotsiaalkindlustusametile ja Tallinna linnale. Kohus soovis teada, kui palju inimesi saab vanaduspensioni riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel ja kui palju soodustingimustel vanaduspensionide seaduse alusel ning kui palju suureneks Tallinna linna kulu, kui linn maksaks pensionilisa ka soodustingimustel vanaduspensionide seaduse alusel vanaduspensioni saajatele.

Arvestades Riigikohtu küsimusi ja Tallinna linna täiendavat arvamust lisan 29. detsembril esitatud arvamusele järgmised selgitused.

1. On üldlevinud teadmine, et Eestis makstakse inimestele pensioni mitte pelgalt nende vanusest tuleneva töövõimetuse tõttu, vaid ka muudel sotsiaalpoliitilistel põhjustel. Näiteks makstakse (vt täpsemalt ka [Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt](#))

- 1) nn eripensioni neile, keda on üldisest soodsamate vanaduspensioni saamise tingimustega meelitatud töötama kindlatel riigile vajalikel töökohtadel;
- 2) ennetähtaegset/paindlikku vanaduspensioni sisuliselt tööturu meetmena neile, kes ei pruugi mõistliku aja jooksul enne vanaduspensioniiikka jõudmist enam tööd leida;
- 3) soodustingimustel vanaduspensioni neile, kelle puhul võib eeldada, et neil on pikka aega rasketes tingimustes töötamise või okupatsioonirežiimi represseerimise tõttu saanud tervis nii palju kannatada, et pole mõistlik kõigi nende inimeste töövõimet eraldi hinnata, vaid parem on pakkuda neile tavapärase töövõimetuse korral antava abi asemel võimalust saada vanaduspensioni varem;
- 4) soodustingimustel vanaduspensioni paljulapselistele või puudega last kasvatanud inimestele, et tunnustada neid nähtud vaeva eest;
- 5) väljateenitud aastate pensioni neile, kes ei saa halvenenud tervise tõttu enam teha tööd enda valitud kutsealal või ametikohal, kuid saaksid seda teha muul alal.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

2. Seega on Tallinna linnal õigus selles, et kõik pensioni saajad ei saa pensioni põhjusel, et nende töövõime on nende vanuse tõttu nii palju vähenenud, et neilt ei saa enam sissetuleku teenimist oodata.

3. Tallinna linn on halduskohtule siiski selgitanud, et linna makstavat pensionilisa on õigustatud saada ka soodustingimustel vanaduspensionide seaduse (SVPS) alusel pensioni saanud inimene, kui ta kasutab SVPS § 2 viiendas lauses sätestatud õigust ja taotleb näiteks pärast riikliku pensionikindlustuse seaduse (RPKS) § 7 lõikes 1 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmist vanaduspensionilise RPKS-i alusel ja see talle ka määratakse (vt Tallinna linna 30. aprill 2025 vastust nr 1.-4/386 – 3 Tallinna Halduskohtule, p 23).

4. See tähendab, et Tallinna linna seisukohast ei saa olla kuigivõrd määrav see, et inimene on enne RPKS-i alusel vanaduspensionilise määramist saanud pensioni ka SVPS-i alusel ja niiviisi saanud riigilt tavapärasest kauem ja seega summaarselt rohkem abi (vt Tallinna linna täiendava seisukoha punkti 6). Küll aga näib Tallinna linna seisukohast olevat määravam just inimese vanus, millest alates tekib tal õigus saada vanaduspensionilise RPKS-i alusel ja sedakaudu õigus saada Tallinna linnalt pensionilisa (vt Tallinna linna täiendava seisukoha punkti 10).

5. Kui vaidlusalust pensionilisa saamise tingimust tõlgendada vanusenõude kehtestamisena, jääb küsimus, kas silmas on peetud nn üldist vanaduspensioniiikka (RPKS § 7 ja § 7¹) või ka nt paindlikku vanaduspensioniiikka ja eelpensioniiikka (RPKS § 9¹ ja § 61²¹) ning soodustingimustel vanaduspensionilise saamise iga (RPKS § 10).

Vanaduspensionilise saamist reguleerib RPKS 2. peatükk. Vanaduspensionilise on inimesel üldiselt õigus saada siis, kui tal on kogutud seaduse mõistes piisavalt pensionistatust ja ta on jõudnud selles seaduses sätestatud ikka (RPKS § 7 lg 1, § 7¹). Kui inimene seda soovib, on tal võimalik pensionilise hakata saada ka varem: tal on õigus taotleda vanaduse korral pensionilise ka kuni viis aastat enne RPKS §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka (RPKS §-d 9¹ ja 10), kui ta on täitnud selleks vajalikud tingimused. Seega võib inimene saada riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel pensionilise nii 65- kui ka 60-aastaselt, kui ta on täitnud pensionilise saamiseks vajalikud muud tingimused (eeskätt staažinõude).

6. Tallinna linna pensionilise maksmise tava teadmata pole praegu selge, millises vanuses inimestele linn pensionilise maksab (nt kas ka RPKS § 10 alusel soodustingimustel vanaduspensionilise saajatele). Samas peaks määrusest selguma (õigusselguse põhimõttest lähtudes), millist vanust on silmas peetud, et pensionilise maksmise tingimus oleks arusaadav ka pensionilisast huvitatud inimestele. Kui see nii pole, võib selle määruse tingimuse lugeda õigusselgusetuks PS § 10 mõttes.

7. Kui silmas on peetud vaid nn üldist vanaduspensioniiikka, on lahendatava asja keskmes küsimus, kas linn võib kaht samas eas, kuid eri seaduste alusel sama suurt pensionilise saavat inimest (vt kirja lisast Sotsiaalkindlustusameti vastust pensionilise suuruse kohta detsebrilise lõikes) kohelda pensionilise maksmisel erinevalt.

Sellisel juhul on vaja leida mõistlik ja asjakohane põhjus, miks linn peab oluliseks, et inimesele oleks pension määratud just RPKS-i alusel. Seda enam, et Tallinna linn maksab pensionilise ka neile eakatele, kes on pärast nn üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist hakanud saada vanaduspensionilise RPKS-i alusel, ehkki neile maksti enne seda pensionilise SVPS-i alusel. Sisuliselt võiksid kõik SVPS-i alusel vanaduspensionilise saanud inimesed taotleda pärast nn üldise vanaduspensionilise saamist pensionilise määramist RPKS-i alusel ja sellega saavutada olukorra, kus

Tallinna linn maksab pensionilisa ikkagi ka neile. Tallinna linn pole vastanud küsimusele, milleks on vaja inimesel ja ka riigil (Sotsiaalkindlustusametil) teha sellisele asjaajamisele kulutusi, kui pensioni suurus pärast inimese nn üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist ei muutu.

8. Kui Tallinna linna makstavale pensionilisale on õigus ka neil, kes on näiteks RPKS § 10 alusel jäänud kuni viis aastat varem pensionile, kerkib küsimus, miks ei saa pensionilisa ka need SVPS-i alusel pensioni saavad inimesed, kes on samuti viis aastat varem pensionile jäänud ja kes pole samuti hakanud vanaduspensionile saama pelgalt vanusest tulenevatel põhjustel. Näiteks SVPS § 1 punkt 2 sätestab selgelt, et 2. nimekirja alusel on soodustingimustel vanaduspensionile õigus vaid kuni viis aastat enne nn üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist. Seda enam, et pensionistaaži suurus pole neil võrreldes RPKS § 10 alusel soodustingimustel vanaduspensionile saavate inimestega väiksem.

9. Tallinna linna täiendavate selgituste põhjal võib järeldada, et vaidlusaluse pensionilisa saamise tingimuse eesmärk on toetada vaid RPKS-i alusel pensioni saajaid, sest nende pension on võrreldes SVPS-i alusel makstava pensioniga väiksem. Sotsiaalkindlustusametist saadud teave ei kinnita sellise eelduse paikapidavust (vt kirja lisa). Võrreldes 2025. aasta detsembris Tallinna linna elanikele RPKS-i alusel makstava vanaduspensionile ja SVPS-i alusel makstava soodustingimustel vanaduspensionile suuruseid detseilide, mediaanide või maksimumsummade kaupa, saab kindlalt väita, et SVPS-i alusel ei maksta suuremaid pensione. Pigem on alust öelda, et summad on enam-vähem samasugused.

Kuna Tallinna linn maksab pensionilisa ka neile, kelle pensioni saamise alust on pärast nn üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist muudetud, pole alust ka väitel, et linn toetab neid, kes on riigilt saanud pensioni lühema aja vältel ja seetõttu summaarselt vähem (pole saanud sellist majanduslikku eelist nagu SVPS alusel on võimalik saada).

10. Kokkuvõtvalt: toetudes Tallinna linna täiendavatele selgitustele ja Sotsiaalkindlustusametilt saadud andmetele, on raske leida mõistlikku ja asjakohast põhjust, miks maksab linn pensionilisa vaid riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel pensioni saajatele, mitte aga neile inimestele, kes saavad pensioni soodustingimustel vanaduspensionide seaduse alusel. Pensionilisast huvitatud inimestele oleks mõistetavam nt see, kui linn maksaks toetust kindlasse ikka jõudnud inimestele, kui oleks kehtestatud kindel pensioni suurus, mille ületamise korral pensionilisa ei maksta, või oleks välistatud pensionilisa maksmine juhul, kui inimene saab eripensionile, mis on suurem kui teistel alustel makstavad vanaduspensionid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa: Õiguskantsleri Kantselei 02.02.2026 päring Sotsiaalkindlustusametile ja
Sotsiaalkindlustusameti 11.02.2026 vastus Õiguskantsleri Kantselei päringule